OIKEUSMINISTERIÖ

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Hautamäki

LAUSUNTO

3.10.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta (HE 169/2022 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Oikeusministeriö on nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen osalta antanut esityksen valmisteluvaiheessa esitysluonnoksesta 1.7.2022 päivätyn lausunnon (VN/5426/2020-OM-11) maa- ja metsätalousministeriölle. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota tiedonantovelvollisuuteen, tiedonsaantioikeuteen, sähköistä hakua koskevaan sääntelyyn, seuraamusmaksuun, asetuksenantovaltuuksiin ja määräyksenantovaltuuksiin. Näihin liittyvät näkökohdat näytään esityksessä pääsääntöisesti otetun huomioon. Huomiota on kuitenkin aiheellista kiinnittää ehdotettuihin määräyksenantovaltuuksiin.

Ehdotetun 22 b §:n 2 momentin säännöksen nojalla Ruokavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista. Vaikka esityksen säätämisjärjestysperusteluihin on täydennetty perusteluja Ruokaviraston norminantovaltaan liittyen, voi 22 b §:n 2 momentin normiantovaltuutta pitää kyseenalaisena, varsinkin suhteutettaessa se ehdotettuun 12 f §:n sääntelyyn, jossa toimitettavista tiedoista ja niiden toimitusajankohdasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Voidaan kiinnittää huomiota myös siihen, että valtuutta koskeva perussäännös ei yksityiskohtaisemmin rajaa sitä, minkälaisista tiedoista on kyse, vaan viitataan yleisesti EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön ja ao. lakiin.

Yhtäläisesti huomiota viranomaisen määräyksenantovallan käyttämiseen asetuksenantovaltuuden sijaan voidaan kiinnittää myös ehdotetun 24 §:n 4 momentin osalta ja 29 §:n 4 momentin osalta, joissa Ruokaviraston määräyksellä annettaisiin tarkempia säännöksiä tietoihin liittyen.

Asetuksenantovaltuutta voinee pitää em. tapauksissa kaikkiaan perustuslain näkökulmasta perustellumpana sääntelytapana, kuin viranomaisen määräyksenantovaltuutta.